

**İSTANBUL MEBUSU HÜSEYİN BEYİN BELEDİYE VERGİ VE RESİMLERİ KANUNUNUN YİRMİN-
Cİ MADDESİNİN TADİLİNE DAİR (2/46) NUMARALI TEKLİFİ KANUNİSİ VE TİCARET, DAHİ-
LİYE MÜŞTEREK ENCÜMENİ MAZBATASI**

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Belediye Vergisi ve Resimleri Kanununun 20 nci maddesi, ticari muamelâta, memleketin iktisadiyatına fena tesir yapmakla beraber hayat pahalılığının âmil-lerinden birini de teşkil etmesi dolayısıyla aşağıya der- cettiğim esbabı mucibeye istinaden mezkûr maddenin tadilini teklif ediyorum.

Şehremanetleri ve belediyeler kantar rüsumunun cibayetini ya doğrudan doğruya yapmakta veyahut mültezimlere ihale etmektedirler.

Kantar resmi alınmaya başladığı tarihten beri şî- kâyeti mucip olmuş, bu yüzden memleketin her tara- fında binlerce davanın vukuuna sebebiyet vermiştir. Transit eşyadan, tartılması mutât olmayan eşyadan, borsalarda muamele gören eşyadan hariçten ithal edi- len emvalin gümrükten çıkartılan manifestolarında muharrer miktarından, bazı mahallerde köylünün sat- mak üzere kasabaya getirdiği odunundan, tuğladan ve buna mümasil herhangi bir eşyadan tartmadan, ölç- meden, hatta satış veya alış vukubulmadığı halde bi- le kantar resmî okturva gibi cibayet edilmektedir.

Vazın kanun, ölçmek mecburidir diyor. Bu, alı- cı ve satıcının aldanmamasını istihdaf etmekte, buna mukabil kaydı da bir hizmet mukabili olduğunu tas- rih eylemektedir. Halbuki şehremanetleri ve belediye- lerin bu vazaifi ifa edecek teşkilâtları yoktur. Bu mak- sadı temin edebilmeleri de imkânsızdır. Şimdiye kadar yapılmakta olan tatbikat da, bu maruzatımı müeyyet- tir. Okturvanın mevcudiyetine ilâveten hiçbir hizmet mukabili olmayarak aynı mahiyette kantar resminin tahsili müstahsillere, mutavaşıtlara, müstehliklere ağır gelmektedir. Bilhassa cibayetın tarzı, alâkadarları pek ziyade iz'âç ediyor. Her muamele vukuunu müteakip belediye veya mültezim tahsildarının alıcı ve satıcının yakasına yapışması, Tahsili Emval Kanunu mucibin- ce emvalinin hazine, veyahut bir karar ile ticaretha- nesinin seddine kadar varılması, ticarî muamelatın taz- yik edildiğine, alâkadarların haysiyetine tecavüz teşkil ettiğine dair bir fikir verebilir kanaatindeyim. Taad- dütt ve tekerrür eden resimlerin halkı ne derece bi- zar edegelmekte olduğunu tavzihe lüzum görmüyo- rum. Esasen çarşı ve pazarlarda ve muamelâtı ticari- yede müstamel tartı ve ölçü aletlerinin doğru olması şehremanetleri ve belediye tarafından kontrol ve tet-

kik edilmekte buna mukabil de bir resim alınmakta- dır. Binaenaleyh aşağıya dercettiğim mevaddı kanuni- yenin kabulünü rica ederim. 11.3.1928 .

İstanbul Mebusu
Hüseyin Hüsnü

Türkiye

Büyük Millet Meclisi

14.4.1928

Ticaret ve Dahiliye

Muhtelit Encümeni

Karar Numarası : 20/37

Esas Numarası : 2/46

Müşterek Encümen Mazbatası

Riyaseti Celileye

Belediye Vergi ve Resimleri Kanununun 20 nci maddesinin tadiline dair İstanbul Mebusu Hüseyin Beyin Heyeti Umumiyyeden Ticaret ve Dahiliye Encü- menlerinden mürekkep Muhtelit Encümene tevdi olu- nan teklifi kanunisi ile esbabı mucibesi Dahiliye Ve- kâleti Umuru Mahalliye Vilâyat Müdürü Nazif Be- yin huzuruyla tetkik ve müzakere olundu.

Hüseyin Beyin teklifi kanunisi ile Belediye Vergi ve Resimleri Kanununun 20 nci maddesi mucibince belediye hududu dahilinde toptan satılan bilumum tar- tılacak ve ölçülecek eşyanın belediye baskül, kantar, kile ve terazisi ile ölçülmesi mecburiyetine mukabil belediyelerce istifa edilmekte olan kantar rüsumunun alınmaya başladığından itibaren daima ihtilâf ve nizam mucip olduğunu ve hatta transit eşya ile tartılması mu- tat olmayan ve borsalar da muamele gören eşyalara da teşmil edilmek suretiyle suiistimal edilmiş serdede- rek belediyeler tarafından tartma keyfiyetinin tara- feynin arzu ve ihtiyarına bırakılmasını istihdaf et- mektedir. Hükümet memuru bu resmin belediyeler için bir varidat menbaı olduğunu ve mecburiyetin ref'i rüsumun ilgası mahiyetinde olup, bu takdirde beledi- yelerin başlıca varidatlarının birisinden mahrum kala- cıklarını dermeyan eylemiştir.

Encümen azasından bir kısmı hükümetin bu nok- tai nazarına iştirak ederek belediyelerin bu varidattan mahrum edilmemesini müdafaa eylemişler ve resmin tahsilinde müşkülât veya suiistimal vukuunun resmin ilgasına bir sebep teşkil edemeyeceği mütalaasında bu- lunmuşlardır. Azanın ekseriyeti ise aşağıdaki :

1. Belediyelerin bu resmi ancak bir hizmet mukabilinde tahsil edebilir, hizmet görülmeyince ücret mahiyetinde olan bu resmin tahsiline imkânı kanunî bulunmadığı ve halbuki mecburiyetten bilistifade tartıl-sın tartılmasın kantar resmi alınmakta devam olundu-ğu,

2. Evzan ve ekyalin ayarlanması belediyelerin cümlei vazaif ve işigalatından olup, bu husus lâyıkıyla temin edildikten sonra bir mal üzerinde alan ve satanın rıza ve muvafakatlerinin tahakkukuna rağmen o malın tekrar belediye tarafından tartılmaya mecbur tutulmasının serbestii ukuda bir nevi tahdidat vaz'ı demek olup, Teşkilâtı Esasîyemize muhalif bulunduğu,

3. Rüsüm cibayetinin fena tatbik edilmesi ve iyi şekilde tatbiki imkânının müteassir bulunması yüzünden pek büyük adaletsizlikler ve haksızlıklar tevellüt eylemekte olması ve bunun demokrasi esaslarına külliyen münafi bulunduğu,

4. Bu mecburiyetin tatbik ve devamı tüccara bir nevi mükellefiyet tevcih demek olup, muamelâtı ticariyeyi birtakım fuzulî kuyut ve şurut ile takyit ve binnetice muamelâtı işkâl ve hoşnutsuzluğu tevliit eyle-diği,

5. Yeknazarda cüz'î zannolunan yüzde yarım esasen tabii zamanların makûl ticaretlerine nazaran istisgâr edilemeyecek bir rakkam iken, malın ekseriya vaki olduğu gibi ithalatçıdan müstehlîke ve müstah-silden ihracatçıya kadar müteaddit ellerden geçmesi zaruretine karşı bu resmin bir kaç misil daha art-ması hasabiyle binnetice ticareti dahiliyemiz için bir engel mahiyetinde ve müstehlîkler için hayat pa-halılığını ve ticareti hariciyemiz itibariyle de rekabet kabiliyetinden mahrumiyeti daî olduğu, mah-zurlarını dermeyan ederek bu kadar mütenevvi ve esaslı mahzur ve müşkülâtına rağmen tahsil edilmek-te olan rüsümün nisfından fazlası gibi büyük bir kısmının da cibayet ve kontrol masarifi olarak te-diye edilmekte bulunmasına göre her halde zararın nef'ine galip ve malî ihtiyacın ise mazarratı bit-tecrübe sabit ve mütehakkik olan ve şekil ve mahi-yeti itibariyle iptidai ve örfî olmaktan kurtulamayan kantar resminin olduğu gibi ipkasına bir sebep teşkil edemeyeceği aşîkâr bulunduğu ve belediyeler menafi-i âmme namına birtakım hizmetler ifasıyle mükellef olup, bu kabilden olmak üzere şehrin su, liman işleri ve sergi ve panayır tesisi gibi halkın ve dola-yısıyla şehrin iktisadî, sıhhi ve içtimaî refahını ba-dî bir çok teşebbüsât ile kantar rüsümünden müte-hassil varidattan pek fazlasını elde eylemeleri imkâ-

nı mevcut olmasına göre tezyidi varidat maksadının halk için mühim bir bâr teşkil etmeyecek ve cibaye-ti mümkün olduğu kadar sehiv ve adil bir tarzda mümkünülhusûl olduğu mülahazaları ile esasen sa-kim olan bu mecburiyetin kaldırılarak ihtiyara terk edilmesi mütalaasında bulunmuşlardır.

Bu muhtelif nukatı nazarı ariz ve amik tetkik eden encümenimiz bîdayeten hizmet mukabilinde bir resim olmak üzere başlamış olan kantar resminin gittikçe tereddî ederek elyevm bir nevi vergi mahi-yetini iktisap eylemiş olduğuna kanaat hâsil eyle-miş olmakla işbu resmin şimdiye kadar geçirmiş ol-duğu bilumum safahatı ve tatbikattaki müşkülât ve adaletsizliği ve malî ve iktisadî nukatı nazardan ha-llî hazırdaki derecei lüzumunu ayrı ayrı derpiş ve mütalaa ederek toptan satılan eşya alış verişinde tartma keyfiyetinin belediye baskül ve kantarlariyle icrası mecburiyetinin ref'ine ekseriyetle karar ver-miştir. Bu suretle Hüseyin Beyin teklifi kanunisi He-yeti umumiyesi itibariyle lüzumlu ve şayanı kabul ve ihtiyacı hazıramızla halkın nef'ine daha muva-fık görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve birinci madde teklif sahibinin de inzımanı muvafa-katı ile «kıymetinin yüzde yarımını geçmemek üze-re» kaydı kaldırılarak aynen ikinci madde ise kanu-nun 1928 senesi Haziranından muteber olması şek-linde tadilen kabul edilmiş olmakla Heyeti Umumi-yeye arz olunur.

Ticaret, Dahiliye Müsterek

Encümen Reisi	Mazbata Muharriri
Mustafa Şeref	Hüsnü
Kâtip	Aza
	Afyonkarahisar
	Ak Osman zade İzzet
Aza	Aza
Mersin	
Ali Münüf	
Aza	Aza
Yerine başka vergi veya	Tekirdağ
resim konmazsa belediye-	M. Faik
ler varidatının mühim bir	
kısmı zayi olacağından	
muhalifim,	
Atif	
Aza	Aza
Çorum	
İsmail Kemal	
Aza	Aza

Aza
Eskişehir
İhtiyara talik etmek ilga demektir. O sebeple ilgası cihetine gidilmek daha muvafık olur.

Sayıt
Aza

Aza
Zonguldak
Mehmet Rifat

Aza
Eskişehir
Mehmet Emin

Aza
Samsun
Ali Rana

Aza
Kars
Baha Tali

Aza
Kocaeli

1929 senesi kânunusanisinden itibaren tatbiki taraf-tarıyım.

Reşit Saffet

Aza
Giresun
Hacim Muhittin

Aza
İstanbul
Hüseyin Hüsnü

Aza
Ordu
İsmail
Aza
Şebinkarahisar

İsmail
Aza
İzmir
Ahmet Münür

Aza

Aza

Aza

İstanbul Mebusu Hüseyin Beyin Teklifi Kanunisi

26 Şubat 1340 tarihli Rûsumu Belediye Kanununun yirminci maddesi makamına kaim mevaddı kanuniye.

Madde 1. — Veznedilmek üzere belediye kantarına, satıcı veyahut alıcıdan biri tarafından müracaat vukuunda tartılan her nevi emval ve eşyanın her yüz kilosundan kıymetinin yüzde yarımını geçmemek üzere iki kuruş resim alınır.

Madde 2. — İşbu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

Madde 3. — İşbu kanun ahkâmının icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

Ticaret ve Dahiliye Müşterek Encümeninin Tadili

Madde 1. — 26 Şubat 1340 tarihli Rûsumu Belediye Kanununun yirminci maddesi aşağıda yazılı şekilde tadil olunmuştur :

Veznedilmek üzere belediye kantarına, satıcı veyahut alıcıdan biri tarafından müracaat vukuunda tartılan her nevi emval ve eşyanın her yüz kilosundan iki kuruş resim alınır.

Madde 2. — İşbu kanun 1928 senesi haziranından itibaren meridir.

Madde 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Dahiliye Vekili memurdur.